METSÄTALOUS

Jos metsä rupeaa kuolemaan, puusto kannattaa myydä sen ollessa vielä elossa. **ERIKOISTUTKIJA, DOSENTTI RISTO JALKANEN, METLA**

Punavyökariste kurittaa männiköitä Lapissa

Tauti aiheuttaa lievimmillään kasvutappioita, pahimmillaan se tappaa mäntymetsän kokonaan.

KARI LINDHOLM

ROVANIEMI
Männyn punavyökaristetta esiintyy Lapissa ennätyksellisen runsaasti tänä kesänä. Metsäntutkimuslaitos (Metla) on havainnut punavyökaristetta nuorissa ja varttuneissa taimikoissa, ensiharvennusikäisissä ja päätehakkuukypsissä metsissä.

”Sairastuneiden mäntyjen vanhimmat neulaset ovat muuttuneet ruskeiksi viime kesän neulasia lukuun ottamatta, ne varisevat helposti”, Metlan erikoistutkija, dosentti **Risto Jalkanen** Rovaniemeltä kertoo.

Jalkanen sanoo, että tautiin sairastuneet neulaset on helppo tunnistaa värin lisäksi myös neulasten ulkopinnan täplistä, jotka ovat karistesienen tartuntapisteitä.

Sairaita kaiken ikäisissä

Uutta on, että tauti riehuu kaikenikäisten mäntyjen vaivana. Joissakin tapauksissa tauti on valloittanut puun tyvestä latvaan.

”Punavyökariste voi harsuunnuttaa männyn jopa yhdessä vuodessa. Jos seuraava kesä on kuiva, puu kuolee pystyyn. Ytimennävertäjät voivat iskeä myös pystypuihin.”

Metsänomistajien tulisi tarkkailla metsiänsä aktiivisesti, vaikka taudin ehkäisemiseen ei tiedetä keinoja.

”Jos metsä rupeaa kuolemaan, puusto kannattaa myydä sen ollessa vielä elossa.”

Punavyökaristeen tunnistaa ruskeaksi muuttuneista neulasista, joissa on pilkkuja.

Puu lakkaa yhteyttämästä

Punavyökaristeeseen sairastuneet neulaset eivät yhteytä lainkaan, jolloin tauti aiheuttaa männylle vähintään kasvutappioita.

”Kasvu taantuu varsinkin, jos mänty joutuu taimivaiheessa kilpailemaan toisten lajien kanssa.”

Sairastunut puu voi myös altistua helpommin muille kasvitaudeille. Esimerkiksi lumirajan alapuolella menestyvä talvihome tappaa punavyökaristeeseen sairastuneen taimen helposti.

Punavyökaristeen aiheuttajina on 1–2 karistesientä, jotka leviävät sitä tehokkaammin, mitä enemmän kosteutta on tarjolla.

”Punavyökaristetta esiintyy Lapissa tänä vuonna enemmän kuin koskaan”, Metlan erikoistutkija, dosentti Risto Jalkanen Rovaniemeltä sanoo.

Tautia kuivilla kankailllakin

”Lapissa viime kesä ei kuitenkaan ollut kostea, päinvastoin. Silti tautia esiintyy nyt ennätyksellisen paljon”, Jalkanen hämmästelee.

Punavyökaristetta on havaittu tänä kesänä myös kuivilla kankailla. Mahdollisesti kuuma viime kesä aiheutti puille hengitystappioita, tämä on taudille altistava tekijä.

Mänty kantaa 4–6 neulasvuosikertaa kerrallaan, kolme uusinta niistä kykenee tuottamaan enemmän energiaa kuin ne itse kuluttavat. Vanhimmat toimivat uusimpien vuosikertojen reservinä.

”Jos puu ei pysty ottamaan neulasista talteen ravinteita ja korkeaenergisiä yhdisteitä, se on puulle tappioksi.”

Metsää pitää tutkia

Punavyökariste on männyn tauti, josta tiedetään sen vakavuuteen nähden varsin vähän. Jalkanen on huolissaan metsäntutkimuksen resurssipulasta, joka on supistanut tutkimusta viime vuosina.

”Rahoitusta on leikattu samalla, kun puiden taudit ovat lisääntyneet. Matkustamista ja siten myös maastotutkimusta on jouduttu vähentämään radikaalisti.”

Virallisesti punavyökariste havaittiin Suomessa vuonna 2008. Jalkanen kuvasi taudin Pohjois-Suomessa vuonna 2006. Tauti on joka tapauksessa verrattain uusi, se on runsastunut viimeisten 10 vuoden aikana.

”Kasvukaudet ovat jatkuneet keväästä. Hiilidioksidin määrä ilmassa on lisääntynyt, jolloin puiden kasvupaikat tuoreutuvat. Nopeutunut kasvu altistaa taudeille.”

KARI LINDHOLM

Pohjoisen kuusia vaivaa koukkulatvatauti

ROVANIEMI
Pohjois-Suomessa riehuva kuusen koukkulatvatauti tuhoaa kuusen latvakasvaimia, sekä uusia kasvaimia alempana latvuksessa, jo kolmatta vuotta peräkkäin.

”Tätä vakavaa sienitautia esiintyy etenkin korkeilla mailla ja kaiken ikäisissä kuusikoissa”, Metlan dosentti **Risto Jalkanen** kertoo.

Tartunta voi olla paikoin jopa yli sataprosenttista, sillä kuusilla voi tykyn aiheuttamien latvavaurioiden takia olla kolmekin latvaa.

”Kaikki latvat ovat koukistuneet tai sitten latvakasvaimet ovat kuolleet. Latvat tuhoutuvat samalla tavalla kuin männynversoruosteessa.”

Koukkulatvatauti on vaihtanut esiintymistapansa aggressiiviseksi äskettäin. Tautia on tähän saakka esiintynyt kuusen kävyissä, jolloin tartunta on edennyt kävystä käpyyn.

”Nyt tauti näyttäisi siirtyvän suoraan latvasta latvaan. Sieni pärjää yli talven, kasvattaa itiöemänsä latvassa ja kypsyttää ne samalla, kun kuusi aloittaa pituuskasvun.”

Sairastuneet latvat ovat voimakkaasti pihkoittuneita. Tässä tapauksessa pihka toimii puuta vastaan samalla, kun se eristää sienen.

”Pihka katkaisee yhteydet vuosikasvaimen tyven ja latvan välillä, jolloin latva kuolee. Sieni lisääntyy pihkaisessa korossa, jossa se tekee samanlaisia itiöemiä kuin kävyssä”, Jalkanen selvittää.

Koukkulatvatauti vaivaa Lapin kuusikkoja jo kolmatta vuotta peräkkäin.

Koukkulatvatauti tyrehdyttää nuoren kuusikon kasvun täydellisesti. Sairastunut latva muuttuu monihaaraiseksi ja pyöristyy.

”Kun tauti iskee ylempien oksakiehkuroiden kärkikasvaimiin, sieltä ei aina tahdo löytyä uutta latvaa.”

Koukkulatvatautia on havaittu Oulujoen pohjoispuolella vuodesta 2011 lähtien.

”Kuusella on kasvava määrä uusia vahingollisia tauteja. Esimerkiksi kuusen neulasruostetta esiintyy Lapissa yleisesti.”

KARI LINDHOLM

Timo Leskinen

Marko Mäki-Hakola

MTK:n kenttäpäälliköt/ metsä- tai ympäristöasiantuntijat

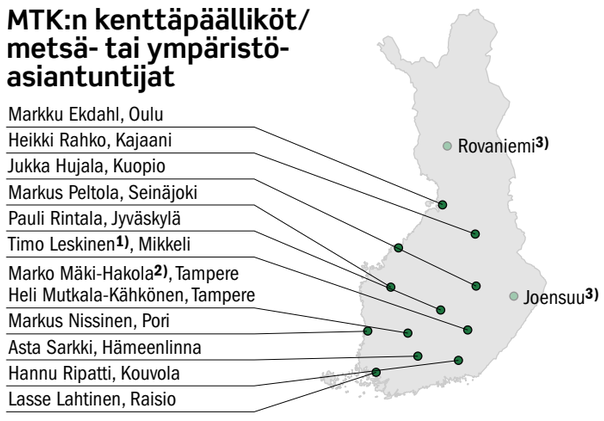

1) Asiantuntijoiden esimies
2) Elinkeinopoliittinen asiantuntija
3) Uudet kenttäpäälliköt/metsäasiantuntijat nimetään myöhemmin Leskisen, Mäki-Hakolan ja Lahtisen esimiehenä toimii metsäjohtaja Juha Hakkarainen.

Lähde: MTK MT

MTK nimesi alueiden asiantuntijat

MTK:n johtokunta on vahvistanut järjestön uuden alueellisen toimintamallin ja nimennyt siihen liittyen metsä- ja ympäristöasioihin keskittyvät toimihenkilöt maakuntiin. Metsänomistajien liittojen toiminta loppuu ensi vuoden alusta, kun metsänhoitoyhdistykset liittyvät suoraa MTK:n jäseniksi.

”Toimihenkilöiden tehtävät tarkentuvat vielä syksyn mittaan. Osa heistä toimii maakunnallisina kenttäpäällikköinä ja osan toimenkuvana on toimia metsä- tai ympäristöasioiden asiantuntijoina”, selittää toiminnanjohtaja **Antti Sahi**.

Henkilöiden sijoittaminen alueille on kattavampi kuin nykyisillä liitoilla. Hämeenlinnassa aloittaa, **Asta Sarkki**, Raisiossa **Lasse Lahtinen**, Tampereella **Heli Mutkala-Kähkönen**, Porissa **Markus Nissinen**, Seinäjoella **Markus Peltola**, Jyväskylässä **Pauli Rintala**, Kouvolassa **Hannu Ripatti**, Kuopiossa **Jukka Hujala**, Kajaanissa **Heikki Rahko** ja Oulussa **Markku Ekdahl**.

Kesälomien jälkeen päätetään vielä Joensuuhun ja Rovaniemelle sijoitettavista toimihenkilöistä.

Asiantuntijoiden esimiehenä toimii kenttäjohtaja **Timo Leskinen** Mikkelissä. Elinkeinopoliittiseksi asiantuntijaksi Tampereelle on nimetty **Marko Mäki-Hakola**.

Leskisen, Mäki-Hakolan ja Lahtisen esimiehenä toimii metsäjohtaja **Juha Hakkarainen**.

Sahin mukaan edessä on uuden toimintamallin rakentaminen.

”Meillä on jatkossa metsäasioihin keskittynyttä väkeä sekä keskusliitossa että maakunnissa. Heidän keskinäisen yhteistyön lisäksi pitää hioa yhteistyökuviot MTK:n liittoihin.”

JARMO PALOKALLIO

Metsä Group luopuu sahauksesta Virossa

Metsä Group luopuu sahaustoiminnasta Virossa ja myy Metsä Wood Eesti AS:n osakekannan virolaiselle sahayhtiölle Combimill OÜ:lle.

Kaupassa vaihtaa omistajaa Reopalun saha, jonka vuotuinen kapasiteetti on 75 000 kuutiometriä kuusisahatavaraa.

Metsä Groupin emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunta sopi virolaisen sahayhtiönsä myynnistä Combimill OÜ:lle tiistaina. Kauppahintaa ei kerrota.

Samalla osapuolet sopivat kaupallisesta yhteistyön jatkosta. Metsä Group toimittaa puuta Combimillille ja ostaa virolaisyhtiöltä haketta. Metsä Groupiin kuuluva sahayhtiö Metsä Wood myös markkinoi Combimillin sahatuotteita.

Kaupalla ei ole olennaista tulosvaikutusta Metsä Woodille.

”Järjestely tukee Metsä Woodin teollisen tehokkuuden strategiaa ja resurssien panostamista Metsä Woodin ydinliiketoimintojen kilpailukyvyn ja tuottavuuden jatkuvaan kehittämiseen”, Metsä Woodin toimialajohtaja **Esa Kaikkonen** perustelee kauppaa.

Metsä Wood Eesti AS on Metsä Woodin virolainen tytäryhtiö, jonka saha sijaitsee Reopalussa, Järvan maakunnassa Keski-Virossa.

Metsä Wood Eesti AS:n liikevaihto oli viime vuonna noin 16 miljoonaa euroa, ja yhtiö työllistää 38 henkilöä.

Combimill OÜ on virolainen mäntysahatavaran tuottaja, jonka saha sijaitsee Kõidamassa, Virossa. Sahan kapasiteetti on 80 000 kuutiometriä mäntysahatavaraa.

Combimill myös höylää ja maalaa sahatavaraa ja kokoaa jatkojalosteista erilaisia komponentteja.

Metsä Wood keskittyy Kaikkosen mukaan kotimaan yksiköiden kehittämiseen.

Suomen ulkopuolella Metsä Wood pyörittää selluyhtiö Metsä Fibren omistamaa sahaa Syvärin rannalla Venäjällä.

JUHA KAIHLANEN

METSÄSTÄ LYHYESTI

Espoo lisää puurakentamista

Espoo haluaa edistää puurakentamista seuraavan viiden vuoden aikana.

Kaupunki näkee puurakentamisen lisäävän rakentamisen tarkoituksenmukaisuutta, kilpailukykyisyyttä ja edullisuutta.

Espoo kasvaa keskimäärin 4 000 hengellä vuodessa, joten rakentamista riittää. Tilaamalla puurakenteisia kouluja, päiväkoteja, vanhusten elä ja asu -keskuksia, asuntoja ja siltoja yhä järjestelmällisemmin puumateriaaleista Espoo vaikuttaa markkinoiden volyymiin, teknisen toimen johtaja **Olavi Louko** toteaa tiedotteessa.

Loukon mukaan Leppävaaraan Mestarikalliolle Kehä I:n tunnelin päälle olisi mahdollista rakentaa kaupungin vuokrataloja puusta, sillä se on kevyt materiaali.

Keveys mahdollistaa myös lisäkerrosten rakentamisen nykyisille kerrostaloalueille.

koneviesti
SUOMEN KONEUSKOTTAVIN AMMATTILEHTI

Tilaa Koneviesti itsellesi! 3 numeroa **vain 25,30 €** (norm. 31,10 €). Tilaa lähettämällä tekstiviesti: TILAUS KM4027 sekä nimesi ja osoitteesi numeroon 12147. Tai netissä: www.koneviesti.fi/netti Tilaustunnus: KM4027

Normaali tekstiviestin hinta. Palvelu toimii kaikissa kotimaan mobiiliverkoissa. Tarjous voimassa 27.6.2014 asti kotimaassa. Tilaus alkaa ensimmäisestä mahdollisesta numerosta ja se laskutetaan tilauksen alettua. Nimi- ja yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa henkilötietolain mukaisesti.